

NAPOLEONOVE VOJNE

1. Vojna za nadvlado v Evropi V zunanji politiki je bil Napoleonov osnovni cilj doseči nadvlado Francije v Evropi, kar se je ujemalo z interesi francoske buržoazije. Napoleon je iz revolucionarnega časa podedoval močno armado, polno francoskega domoljubja, s katero je nameraval doseči zastavljeni cilj => številne vojne proti vsem mogočnim evropskim koalicijam. S sijajnimi zmagami je Francijo za kratek čas povzdignil v največjo silo v Evropi.

2. Prva koalijska vojna (1792-1797) Po začasnih avstrijskih in pruskih zmagah je francoska armada dosegla preobrat in prešla na sovražnikovo ozemlje => izviz revolucije. Sledi neuspešna ekspedicija v Egipt.

3. Druga koalijska vojna (1799-1802) Srce koalicije je Anglija => kratkotrajno obdobje miru.

4. Tretja koalijska vojna Anglija je začela organizirati novo koalicijo proti Franciji (Rusija, Švedska, Avstrija, Neapelj). Bitke: poraz Avstrije pri Ulmu (okt. 1805), Prusije in Rusije pri Austerlitzu (dec. 1805).

Z bratislavskim mirom (26. 12. 1805) je bila močno prizadeta Avstrija => beneško ozemlje mora odstopiti kraljevini Italiji, Bavarska in Wurttemberg postaneta samostojni kraljevini => pod Napoleonovim pritiskom se je pod vodstvom teh dveh držav od rajha odcepilo 16 držav in 12. 7. 1806 v Parizu ustanovilo Rensko zvezo pod Napoleonovim vplivom => konec rimsko-nemškega cesarstva (Franz II. postane Avstrijski cesar Franz I.).

Napoleon pa je doživel tudi neuspeh. Zaradi porazov na morju je odpadel pomorski desant na Anglijo. 21. 10. 1805 pa doživijo francozi odločilen poraz na morju (Trafalgar; admiral Nelson)

5. Četrta koalijska vojna (1806-1808) Napoleon se je odločil, da spravi na kolena še svojo zadnjo nasprotnico, Anglijo. Ker je ni mogel vojaško poraziti, se je odločil za celinsko => prepovedana je sleherna trgovina z Britanijo. S tem naj bi Anglija izgubila gospodarsko, pa tudi pomorsko moč.

L. 1806 poraz Prusov pri Jeni in Auerstadtu => totalen poraz, razpad vojske => Napoleon vkoraka v Berlin, kjer podpiše dekret o celinski blokadi. Napoleon postane nesporen gospodar Nemčije. Leta 1807 sledi še poraz Rusov pri Friedlandu => sledi Tilsitski mir z Rusijo => Napoleon na vrhuncu moči in slave. Tudi Rusi pristanejo na celinsko zaporo.

6. a) Evropske države so sicer priznale blokado, vendar so jo zmeraj znova kršile, kar je Napoleona vodilo v stalne vojne. V letih 1807-1809 okupira Pirenejski polotok, ki pa mu ga kljub velikim naporom ni nikoli uspelo zares pokoriti (gverila, pomoč VB) => vezava ogromnih francoskih sil. Avstrija je mislila, da je čas za "revanšo" in začela novo vojno. Zamag nadvojvode Karla pri Aspernu vzpodbudi številne vstaje, toda še istega leta (1809) pri Vadrarnu Napoleon ponovno zmaga => sledi Schonbrunski mir (14. 10. 1809 => Avstrija ponovno veliko izgubi => ustanovitev ilirskih provinc.

b) Francoska okupacija je sčasoma postala težko breme za pokorjena ljudstva => vojaški obvezniki, visoki davki, zapora, ... => začelo se je prebujati domoljubje in narodna zavest. Vsi družbeni sloji (plemstvo, buržoazija, nižji sloji) se pod vodstvom domačih vladarjev in cerkve združijo proti Napoleonu. Ko je Napoleon začel doživljati poraze, ga tudi francoska buržoazija ni več podpirala,

c) Konec: celinska zapora je prinesla Rusiji veliko škode (nima tržišča, ne dobi poceni angleške robe) => Rusija je začela kršiti zaporo, kar je privedlo do vojne.

Leta 1812 Napoleon proti Rusiji pošlje veliko armado preko 600.000 mož. Računal je, da bo z eno ali dvema velikima bitkama rešil zadevo => ni računal na rusko taktiko umika in požiganja vsega za seboj. Pohod na Rusijo se je končal s pravo katastrofo => vera v njegovo nepremagljivost je izginila, "zavezniki" postajajo sovražniki => v 4-dnevni "Bitki narodov" pri Leipzigu (16.-19. 1813) je Napoleon odločilno poražen. Zmagoviti zavezniki vkorakajo v Pariz => Napoleon se odpove prestolu => otok Elba. Z restavracijo Burbonov pa so bili nezadovoljni bivše revolucionarji, republikanci in liberalci => Napoleon vidi razmere in se 1. 3. 1815 izkrca v Franciji s 1200 možmi. Že 20. 3. pa je triumfalno vkorakal v Pariz na čelu celotne armade brez strela => zadnja velika bitka pri Waterlooju (Napoleonova druga vlada je trajala nato še 100 dni. »Hujša od dobljene vojne je izgubljena vojna«). Angleži ga intenirajo na otok Sv. Helena, kjer l. 1821 umre.